

служили Моето императорско благоволение; най-първо, той ще е свободен отъ данъкъ и други подобни тегоби въ държавата Ми, вследствие което е издадена императорската Ми заповѣдь, следователно, внимавайте, щото отъ 1251 г. да не искате отъ него никакъвъ данъкъ и други подобни даждия, за която цель е обнародванъ настоящиятъ Ми ферманъ, съдържащъ опрощаването на данъка му за винаги, който ферманъ е съобщенъ и предаденъ нему. И тъй, Ви, Мой сжднико, войвода, бирникъ и почтени граждани, да ви бжде известно, че откато пристигне високо-славниятъ Ми ферманъ, ще действувате съгласно съдържанието на царската Ми заповѣдь, и то както е обяснено по-горе, тъй че отъ сега нѣма да му искате данъкъ и други подобни даждия. Гледайте да се съобразите съгласно заповѣдта Ми и да не правите противното. Настоящиятъ високо-славенъ ферманъ се издаде и написа днесъ 28 Шеваль 1251 г. (по Егира).“ (По нашето лѣточисление 1251 г. по Егира е равна на 1836 г.).

Между турското правителство и Добри Желѣзковъ се сключва договоръ за доставка на платове за облѣкло на войската. Съ съдействието на държавата се построява ново голѣмо фабрично здание. Въ предприятието се ангажирватъ вече около 500 работници, предимно българи. Работата взема голѣми размѣри. Добри Желѣзковъ придобива значително влияние. Той неуморно работи за по-нататъшното развитие на фабриката и не се поколебава да предприеме едно пътуване на конь чакъ до Белгия, за да закупи отъ гр. Вервие нови усъвършенствувани машини.

Особено добре за ония времена е билъ организиранъ трудътъ въ фабриката. Работниците били разпредѣлени на чети споредъ специалността си и всѣка чета носѣла специална значка — чилинче на феса. Тѣ имали по-особено положение въ града, отличавали се отъ останалитѣ обикновени работници и гражданитѣ и тѣхъ наричали „фабрикаджии“.

Влиянието и нарастналата мощъ на тоя българинъ не могли да не породятъ завистъ както у турцитѣ, които се дразнѣли, че единъ гяуръ може да има подъ властта си 500 души работници, тъй и у нѣкои български чорбаджии. Турцитѣ били недоволни отъ Добри Фабрикаджията и по други причини: той не следвалъ установения обичай да урежда работитѣ си съ подаръци и рушвети.

Започнали се неизбѣжнитѣ интриги, които обаче не могли да повлияятъ, докато билъ живъ султанъ Махмудъ, благодетель и покровитель на Добри Желѣзковъ. Когато то-

зи султанъ билъ убитъ и на престола се качилъ 17-годишниятъ султанъ Меджидъ, злобата и завистьта срещу издигналия се индустриалець намѣрили възможность да се проявятъ. Новиятъ аянинъ на Сливенъ, Мустафа бей, силенъ съ връзкитѣ си въ Цариградъ, започналъ да преследва Добря, искалъ му подкупи, причинилъ му доста неприятности и при едно скарване излялъ отъ него една хубава българска плесница — нѣщо нечувано за ония времена, което не останало, разбира се, безъ последици. Съ своето влияние предъ ржководнитѣ лица въ Цариградъ, аянинътъ сполучилъ да докара работата до тамъ, че фабриката да бжде иззета отъ държавата и Добри Желѣзковъ да бжде изгоненъ насилствено отъ нея, следъ като цѣли 19 години билъ неинъ собственикъ и ржководитель. За управитель на фабриката бива назначенъ самиятъ аянинъ Мустафа бей. Той срутилъ изъ основа всички заварени сгради и започналъ построятъ на нови.

Добри Желѣзковъ започва процесъ срещу държавата. Търси правата си по договора. Право обаче не намира. Тежки години наставатъ за него. Въ тоя безкраенъ сждебенъ процесъ той изхарчва цѣлото си състояние и изпада въ голѣма нѣмотия. Печална е по-нататъшната му участь: отъ мжката той се парализира, лежи така около десетъ години и въ 1865 год. свършва мжченическитѣ си дни. А фабриката, негово творение, минава отъ управление въ управление, безъ да може да достигне вече оня разцвѣтъ, до който я бѣ докаралъ нейниятъ основатель.